

Písmo a typografie

Moje jméno:

Podíváme se na význam písma a typografie v grafickém designu a seznámíme se s hlavními pravidly a zásadami práce s ním. Ukážeme si důležitá historická a současná písma, zjistíme, jaká je v tomto ohledu česká tradice a v čem spočívá unikátnost oborových knih o písmu.

skupina

jednotlivec

Pro začátek se rozdělte do skupin po 2 až 5 lidech. Budete pracovat ve skupině i jednotlivě. V úvodu každé kapitoly zhlédněte přiložená videa z TV cyklu Identita – příběh českého grafického designu. Po vypracování sdílejte své poznatky v diskuzi s dalšími skupinami.

Video:
[Školní písmo](#)

1 Školní písmo

a) Napište sem svoje křestní jméno:

klasickým psacím písmem

nevázaným písmem Comenia Script

c) Proč Radana Lencová vytvořila písmo Comenia Script? V čem může dětem pomoci?

d) Veronika Burian v ukázce popisuje některé problémy při výuce psaní. Doplň větu:

„Z diskuzí s experty jsme zjistili, že někteří čeští učitelé ze základních škol...

“

b) Co se vám psalo lépe? Učili jste se nevázané, nebo klasické psací písmo? O svých zkušenostech diskutujte ve skupině.

Video:
[Česká písma a typografie](#)

2 Česká písma a typografie

a) Jaké osobnosti uspěly se svými písmy v zahraničí?

b) Co odborníci soudí o českých písmech? Napište každý alespoň jednu asociaci.

„Máme u nás nejvíc tvůrců písma na počet obyvatel naší republiky.“

Rostislav Vaněk,
grafický designér a typograf

c) Doplňte, co této větě chybí:

Prilis zlutoucky kun upel dabelske ody.

V čem je české písmo specifické oproti jiným jazykům? K čemu se tato věta může využívat?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d) Cílem typografie je čitelnost a logické uspořádání, posloupnost a přehlednost informací s ohledem na obsah sdělení. Ale s tvary písmen a typografií tvůrci také rádi experimentují. Dokládá to mnoho českých tvůrců. Proč to dělají?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

e) Písmena nám něco říkají, nějak zní a také nějak vypadají. Vidíme stejnou zprávu čtyřikrát jinak. Jak vám každé písmo zní? Vidíte a slyšíte ten různý tón textu? Popište, jak na vás působí jednotlivá písmena s ohledem na obsah sdělení. Které sdělení z uvedených čtyř působí nejpříjemněji a které naopak ne? Diskutujte ve skupině a vysvětlete proč.

1 **Prosím tě, věř mi.**

2 Prosím tě, věř mi.

3 *Prosím tě, věř mi.*

4 Prosím tě, věř mi.

3 František Muzika a Oldřich Hlavsa

Video:
[František Muzika](#)

Video:
[Oldřich Hlavsa](#)

a) Vžijte se do role grafických designérů a sepište poctu Hlavsovi a Muzikovi v rozsahu 50 slov. Zaměřte se na vyjádření jejich významu, výjimečnosti a zmiňte klíčová díla.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- b) Hlavsá i Muzika moc dobře věděli, že písma mají odlišný charakter, osobnost a jejich písma jinak stavěná těla. Písma si teď rozdělíme do kategorií podle toho, jak vypadají a k čemu slouží. Propojte druhy písma se správným popisem. Dvěma písmům však popis chybí. Jak byste tato písma charakterizovali? Doplňte kde a k čemu se používají.

Patkové

Lomené

Technické

OZDOBNÉ

Ručně psané

Šablonové

Bezpatkové

Jsem moderní, všestranně použitelné písmo. Designéři si mě oblíbili a často mě používají k tvorbě log.

Díky mě můžeš sprejovat nápisy. Proto mám ve svých písmenech mezery.

Jsem klasické knižní písmo vhodné pro dlouhé texty. Kvůli tomu jak vypadám se příběhy dobře čtou.

Říká se o mě, že vypadám jako gotický kostel. Jsem sice staré písmo, ale i dnes mě můžeš vidat třeba na metalových koncertech.

Všechna moje písma mají stejnou šířku, proto možná působím tak stroze a bez emocí. Jsem inspirováno písmem z psacích strojů.

Tvůrčí úkol

Zkuste si napsat slova „radost, smutek, zlost“ písmem, které nejlépe vyjádří jejich obsah. Pište rukou na papír, písmo si vymyslete nebo si některé typy písem dohledejte. Použijte jen černou barvu.

Co jsem se touto aktivitou naučil(a)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Slovníček

Grafický design = oblast designu, která se věnuje navrhování (designování) vizuální komunikace, která nás každodenně obklopuje. Grafičtí designéři a designérky jsou odborníci na vizuální jazyk, vymýšlejí, jak informace správně zpracovat, aby byly snadno srozumitelné, poutavé nebo aby vzbuzovaly ty správné pocity. Pracují s texty, barvami, obrázky, symboly a dalšími grafickými prvky a formáty tištěných nebo digitálních médií. Samotní grafičtí designéři svůj obor vnímají především jako službu veřejnosti, která slovy významného designéra Zdeňka Zieglera „může někdy souviset s uměním“. Grafický design někdy přesahuje z užitého do volného umění. Záleží na tom, zda designéři pracují na něčí zadání nebo si téma volí sami.

Typografie = obor, nebo spíše dovednost spočívající v práci s písmem. Zabýváme se jí vždy, když píšeme texty, ať už rukou, nebo je klikáme na počítači. Když vybíráme font, volíme jeho velikost, zvýraznění, mezery mezi písmeny, řádky a odstavci, ale také umístění textu ve formátu společně s obrázkem, bílým místem, barvami a dalšími znaky. Cílem typografie je čitelnost a logické uspořádání, posloupnost a přehlednost informací s ohledem na obsah sdělení. Proto se typografie týká rovněž vztahů a kontrastu mezi znaky.

Font = sada úplně všech znaků použitelných k psaní, které máme dnes dostupné v počítačových programech. Neobsahuje jen písmena, ale i další znaky jako tečky, čárky, pomlčky, vykřičníky, otazníky, hvězdičky a další symboly jako zavináč, znaky z matematiky a dalších oborů, emoji a speciální ozdoby. Všechny znaky fontu jsou navrženy tak, aby měly jednotný styl a ladily k sobě. Fonty se tvoří v takzvaných rodinách. Je běžné, že máme od jednoho fontu k dispozici jeho různé verze neboli řezy (normální, kurzívní, tučné, úzké, široké a další), a dokonce i patkovou a bezpatkovou variantu písma.

Vizuální komunikace = mezi vizuální neboli zrakem vnímanou komunikaci patří kromě gest, řeči těla či módy také obrázky a texty, tedy písmo, barvy, symboly, ilustrace, fotografie a další statické nebo pohyblivé informace. Ty dohromady tvoří zprávy, s jejichž pomocí se dorozumíváme.

Vizuální jazyk = obrázky, texty, barvy, prázdné místo a další grafické prvky, způsob jejich umístění, zdůraznění a celkové uspořádání (kompozice) ve formátu. Vizuální jazyk ovlivňuje význam zprávy, protože kromě obsahu sdělení je zásadní také její podoba a to, jakým médiem (nosičem) je přenášena.

